

UNDERSVISINGS
MINISTERIET

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

- Anledning:** Åbent samråd med beskæftigelsesministeren. BEU alm. del – samrådsspørgsmål D
- Titel:** Rigsrevisions beretning om BM's og BUVM's indsat for at fastholde udsatte unge i uddannelse
- Målgruppe:** Beskæftigelsesudvalget
- Arrangør:** Beskæftigelsesudvalget
- Taletid** Ca. 11 minutter
- Tid og sted** Mandag den 14. december 2020 i lokale 2-080 i Folketinget

Disposition

1. Indledning (s. 2)

2. Redegørelse for igangsatte og kommende initiativer (s. 2)

3. Afslutning (s. 6)

1 Indledning

- Tak for det. Og tak til udvalget for at indkalde til samråd om Rigsrevisionens beretning om den undersøgelse, de har gennemført fra januar 2014 til oktober 2018.
- Der er blevet sat fokus på elever, der kommer via beskæftigelsessystemet med et uddannelsespålæg. I det her tilfælde er der tale om 8.000 elever over en firårig periode. Det udgør årligt lige under 4 pct. af de påbegyndte forløb på erhvervsuddannelserne.
- Det er selvfølgelig helt centralt, at elever, der kommer med et uddannelsespålæg, får den vejledning og støtte, som de har brug for, så de kan gennemføre den erhvervsuddannelse, de er startet på.
- Og der synes jeg, at man skal huske på, at det både er for elevernes egen skyld, altså simpelthen fordi man har godt af at få en uddannelse for bedre at kunne bide sig fast på arbejdsmarkedet, men det er jo også for samfundet skyld. Vi mangler faglært arbejdskraft, og det vil sige, at det sådan set også er en god idé for samfundet, at vi sørger for, at den her gruppe kommer igennem deres uddannelser.
- Så der er al mulig grund til at tage Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik meget alvorligt.

- Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, når vores uddannelsessystem ikke gør alt, hvad det kan, for at fastholde unge i uddannelse. Særligt når det drejer sig om unge, som i forvejen kan være udfordrede sammenlignet med gennemsnittet af elever, der kommer fra grundskolen eller fra beskæftigelse og ind på vores erhvervsskoler.
- Jeg er enig i, at frafaldet på erhvervsskolerne er for højt for unge med et uddannelsespålæg, det er det i øvrigt også for alle andre unge, men i særdeleshed for den her gruppe, og det er jo så det, som Rigsrevisionens undersøgelse handler om.
- Men det gælder altså også for andre sårbare unge, som måske ikke har et uddannelsespålæg, men som befinder sig i en udsat position og i stor risiko for at falde fra uddannelsen.
- At kommunerne har ansvaret for at hjælpe unge med at komme i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse, fratager ikke erhvervsskolerne fra deres ansvar for de unge mennesker, når de først går på skolerne.
- Rigsrevisionens undersøgelse viser her, at indsatsen har været mangelfuld. Det mener jeg, at vi skal have gjort noget ved.
- Vi har, som opfølgning på Rigsrevisionens undersøgelse, igangsat en række initiativer, men jeg er selvfølgelig også åben for at drøfte, om der på sigt skal være bedre incitament i taxametersystemet end tilfældet er i dag i forhold til at understøtte erhvervsskolernes arbejde med de unge, som kommunerne har vurderet klar til at starte på en uddannelse, men som er i den nedre del af båndet.

- Vi står over for at skulle lave en taxameterreform i fællesskab med hinanden, og der synes jeg da, det er oplagt, at man går ind og kigger på, om man også på det her punkt kunne skrue det bedre sammen.
- Og så vil jeg sige i forhold til, hvad vi har igangsat, at frafald på erhvervsskolerne er noget, der har ligget regeringen rigtig meget på sinde, og det er noget af det, jeg har brugt allerflest kræfter på. Her i Corona-tiden har det været en af de ting, vi ikke har sat i bero. Det har taget lidt længere tid at få en trepartsaftale, end vi havde planlagt, men vi er faktisk kommet i hus med det.
- Det, der har været hele ideen med den aftale, er at sørge for, at de unge mennesker, som ikke selv skaffer sig en læreplads, der får skolerne det fulde og utvetydige ansvar for at skaffe dem lærepladser. Lige præcis for den udsatte gruppe af unge vil der gælde for rigtig mange, at de ikke har lige så stærkt et netværk som andre unge, og derfor også i sagens natur har sværere ved at skaffe sig selv en læreplads.
- Derfor er det min overbevisning, at den trepartsaftale i den grad vil hjælpe på at undgå, at elever fra den her gruppe falder fra erhvervsuddannelserne, simpelthen fordi vi ved, at de falder fra mellem grundforløb to og det tidspunkt, hvor de påbegynder deres hovedforløb.
- Det vil altså sige på det tidspunkt, hvor de er afhængige af, at der er en læreplads. Og lige præcis det hul er det sigtet med trepartsaftalen, at vi skal ind og lukke, og det tror jeg har god effekt i al almindelighed men for de udsatte elever i særdeleshed.

2 Redegørelse for igangsatte og kommende initiativer

- I forhold til Rigsrevisionens beretning har jeg særligt hæftet mig ved, at erhvervsskolerne kun i 7 pct. af de sager, de har set på af unge med uddannelsespålæg på trin 4, har givet de unge den nødvendige støtte og vejledning. Altså 7 pct. Det er muligvis én af de laveste procentsatser, jeg har set i forhold til, hvor meget man har gennemført den lovgivning, der ligger. Jeg plejer at have en 80-20-regel, hvor jeg siger, at generelt betragtet, da gør 80 pct. af kommunerne det, de skal, og 20 pct. gør ikke, ligegyldigt hvad for et lovgivningsområde vi slår ned på. Det samme gør sig gældende for de fleste skoler, daginstitutioner og så videre i den offentlige sektor. Her taler vi så om, at det kun er 7 pct. – ikke 80 pct. men 7 pct. – der leverer på den lovgivning, der er lagt ind.
- Det synes jeg siger lidt om, hvor alvorligt vi skal tage det her, og hvor lang vej der er igen. Det er vigtigt at tilføje, at her taler vi om en gruppe af unge med meget komplekse problemstillinger af både social, fysisk og psykisk karakter, og som har flere tilbagevendende forløb på uddannelseshjælp.
- Jeg hæfter mig også ved, at Børne- og Undervisningsministeriet ikke har fulgt tilstrækkeligt op på, om erhvervsskolerne efterlever deres forpligtelser over for unge med et uddannelsespålæg.
- Og endelig har der været en mangelfulde udveksling af oplysninger mellem kommuner og erhvervsskoler om de unges behov for støtte og risiko for frafald. Og det sidste, at tingene falder mellem flere stole, det tror jeg er noget af det, vi skal være enormt opmærksomme på, fordi rigtig ofte er det sådan, at særligt der, hvor der er siloer, altså

hvor man går på tværs af forvaltningen eller ministerier, dér sker der fejl.

- Vi har senest også haft en sag omkring Havregården, som måske er mere kendt i undervisningssammenhænge end i beskæftigelsesudvalget, men hvor det også er i samarbejdet mellem forskellige myndigheder, at tingene falder mellem flere stole. Det er noget, der skal få vores alarmklokker til at ringe, for det er noget af det, der faktisk også er sværest at gøre noget ved, hvis man ikke tænker sig om i fællesskab.
- Samlet set må man sige, at indsatsen ikke har været god nok. Sagsgangene og fastholdelsesarbejdet i kommuner og på institutioner har ikke fungeret godt nok, og koordinationen mellem Børne- og Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet har heller ikke været det.
- Derfor har vi lavet en række initiativer, der skal rette op på indsatsen. Jeg vil gennemgå noget af det, men vil ikke komme ind på de fællesinitiativer, for dem har beskæftigelsesministeren allerede nævnt. Det bliver nok lidt teknisk, men det håber jeg, at I vil bære over med.
- For at indskærpe reglerne om støtte og vejledning over for erhvervsskolerne sætter Børne- og Undervisningsministeriet gang i følgende ting:
 1. For det første udsender vi i den her måned et hyrdebrev til alle erhvervsskoler på baggrund af den kritik, der har været, hvor reglerne for tildeling af støtte og vejledning og kontaktlærere indskærpes over for skolerne. Det er vigtigt at understrege, at skolerne skal foretage en vurdering af alle elevers behov for støtte og

vejledning for at gennemføre uddannelsen – og det er i mange tilfældet slet ikke sket i den her periode, som rigsrevisionen har undersøgt.

2. Børne- og Undervisningsministeriet gennemfører for det andet også et tematisk tilsyn på baggrund af det her, der skal undersøge, om elevernes uddannelsesplaner indeholder de lovpligtige oplysninger, og om skolerne foretager en vurdering af den enkelte elevs behov for støtte og vejledning.
 3. For det tredje, hvis styrelsen her konstaterer, at der er skoler, som ikke overholder reglerne, så skal der tages stilling til sanktioner. Det er noget, jeg er meget optaget af, det her med sanktioner, fordi ellers kan man sende nok så mange breve ud uden at det er sikkert, at der sker så meget. Skoler vil som udgangspunkt få et påbud om at rette op, og hvis det ikke er tilstrækkeligt, så har jeg bedt styrelsen om at undersøge, om der også kan blive tale om tilbageholdelse af en del af institutionernes tilskud, indtil der er rettet op.
 4. For det fjerde vil Børne- og Undervisningsministeriet undersøge, om der kan laves en årlig opgørelse over frafaldet for elever med uddannelsespålæg trin 4, som kan indgå i de løbende drøftelser med skolelederforeningerne og udsendes til skolerne.
 5. Og så kan jeg for det femte oplyse, at Børne- og Undervisningsministeriet allerede i maj udsendte et hyrdebrev til alle udbydere af erhvervsuddannelser om, at de har pligt til at indberette til kommunen, hvis en elev er i risiko for frafald, og teknisk vejledning til, hvordan skolerne skal lave indberetningen.
- Hvad angår det risikobaserede tilsyn, kan jeg oplyse, at:

- Det risikobaserede kvalitetstilsyn følger af politiske aftaler om erhvervsuddannelser fra hhv. 2014 og 2018, hvor fokus har været målene for hele elevgruppen - og altså ikke særlige elevgrupper men dem alle sammen. Derfor har tilsynet ikke set specifikt på f.eks. elever med uddannelsespålæg.
- Men på baggrund af beretningens fund vil skoler, som udtages i tilsynsscreeningerne, fremadrettet blive bedt om at beskrive, de elever der har særlige udfordringer. F.eks. elever med uddannelsespålæg. Formålet med det er selvfølgelig at få en mere systematisk opfølgning på, hvordan og hvorvidt skolerne har fokus på elever med uddannelsespålæg.
- Børne- og Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet har undersøgt den konkrete, eksisterende digitale understøttelse af ungeindsatsen, og er nået frem til nogle anbefalinger, der kan forbedre it-understøttelsen, de anbefalinger vil vi se nærmere på.
- Arbejdet peger bl.a. på, at der er et potentiale for at forbedre den digitale understøttelse af samarbejdet mellem kommuner/jobcentre og uddannelsesinstitutioner, og at man med fordel kan gøre det mere enkelt og målrettet. Det tror jeg, man kan sige om utrolig mange it-ting i staten, men altså også her.
- Børne- og Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet er desuden ved at undersøge mulighederne for at forbedre understøttelsen af udveksling af oplysninger om f.eks. kontaktpersoner i kommuner og på skolerne. Lige præcis det her med siloer, og når man bevæger sig på tværs, vil vi være meget optaget af.

3 Afslutning

- Som jeg startede med at sige, tager vi kritikken meget alvorligt. Det er afgørende for regeringen, at unge mennesker får en uddannelse
- Vi må ikke tabe unge på gulvet pga. mangelfulde interne sags gange, fordi systemer ikke kan tale sammen, og fordi der ikke bliver fulgt op. Men der er også tale om et problem, som har været der i rigtig mange år, og derfor tager vi relativt hårdt fat nu, fordi der skal gøres noget ved det, men det er et lavt udgangspunkt, vi overtager, med kun 7 pct., der gør det, de skal. Der skal kridtes nogle sko, før vi kan komme ind i en forbedret situation.
- Tak for ordet.